

Η Κυπριακή Κρίσις των Πυραύλων S-300

«Στην πολιτική θα πρέπει να υπάρχει συνέπεια και οι δεσμεύσεις θα πρέπει να τηρούνται. Δεν υπάρχουν περιθώρια λαθών». Γιαννάκης Ομήρου, Υπουργός Αμύνης της Κύπρου (1998-1999) και Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας (2011-2016).

Την 5^η Ιανουαρίου 1997, ο Υπουργός Εξωτερικών της Κύπρου Αλέκος Μιχαηλίδης ανήγγειλε την υπογραφή συμφωνίας αγοράς από την Ρωσία του αντιαεροπο-

Το ρωσικό αντιαεροπορικό σύστημα S-300.

ρικού πυραυλικού συστήματος S-300, ύψους 200 εκατ. δολαρίων. Η αγορά αφορούσε 4 τετραπλούς εκτοξευτές πυραύλων με 48 πυραύλους, μαζί με τα ραντάρ εντοπισμού στόχων και κατευθύνσεως των πυραύλων. Η αγορά κρίθηκε αναγκαία, γιατί χωρίς την απαραίτητη αντιαεροπορική ασπίδα η Κύπρος θα διαπραγματευόταν πάντοτε υπό την απειλή της τουρκικής στρατιωτικής επεμ-

βάσεως. Οι Τούρκοι διαθέτουν συντριπτική αεροπορική υπεροχή, λόγω της εγγύτητας των αεροπορικών τους βάσεων σε σχέση με την Κύπρο. Το βεληνεκές των πυραύλων είναι 150 χιλιόμετρα, γεγονός που θα επέτρεπε την προσβολή των τουρκικών πολεμικών αεροσκαφών ακόμη και υπεράνω του τουρκικού εδάφους. Το οπλικό σύστημα θα ενίσχυε επίσης σημαντικά το «Κοινό Αμυντικό Δόγμα Ελλάδος-Κύπρου».

ΟΙ Τουρκικές Απειλές

Ο Τούρκος υπουργός εξωτερικών Τουράν Ταγιάν δήλωσε ότι ενέργεια αυτή «υπέσκαπτε την ειρήνη στην περιοχή». Την 11^η Ιανουαρίου η Τουρκία απείλησε με προληπτικό χτύπημα προκειμένου να ακυρώσει την παραλαβή των πυραύλων και επιπλέον με την κήρυξη πολέμου πριν την εγκατάστασή τους. Απείλησε επίσης με ναυτικό αποκλεισμό της νήσου. Ο αρχηγός των Τουρκοκυπρίων Ραούφ Ντεκτάς απείλησε με κατάληψη της πόλεως των Βαρωσίων.¹ Τούρκοι χειριστές εστάλησαν στο Ισραήλ, προκειμένου να εκπαιδευτούν στην καταστροφή των S-300. Τον Σεπτέμβριο του 1997, πλοία της τουρκικής ακτοφυλακής και του πολεμικού της ναυτικού διενήργησαν νηοψίες σε ρωσικά εμπορικά πλοία, που έπλεαν στα Δαρδανέλια. Τον Νοέμβριο του 1997 διεξήχθη άσκηση καταστροφής αντιαεροπορικών πυραύλων από την τουρκική αεροπορία στα κατεχόμενα. Η Τουρκία ζήτησε διαβεβαιώσεις από τις ΗΠΑ και εταίρους της στο NATO, ότι δεν θα την εμποδίσουν, όταν θα ενεργήσει για την εξάλειψη της απειλής των ρωσικών αντιαεροπορικών πυραύλων.

¹ Τα Βαρώσια είναι πόλη φάντασμα στο νότιο τμήμα της Αμμοχώστου. Πριν την τουρκική εισβολή ήταν δημοφιλές τουριστικό θέρετρο. Οι κάτοικοι της την εγκατέλειψαν κατά την εισβολή και έκτοτε παραμένει εγκαταλελειμμένη υπό τουρκική κατοχή.

Η Ένταση

Η Κύπρος κατήγγειλε την Τουρκία στον ΟΗΕ αναφορικά με την στάση της. Ο Πρόεδρος της Κύπρου Γλαύκος Κληρίδης ανακοίνωσε ότι η χώρα του θα έκανε χρήση των πυραύλων για αμυντικούς και μόνο λόγους, ενώ η Κυπριακή εθνοφρουρά τέθηκε σε κατάσταση συναγερμού. Η Ελλάδα αύξησε την ετοιμότητα των ναυτικών και αεροπορικών της δυνάμεων και ενίσχυσε την σταθμεύουσα στην νήσο Ελληνική Δύναμη Κύπρου (ΕΛ.ΔΥ.Κ). Η Ελληνική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι σε περίπτωση διενέργειας αποκλεισμού ή επιθέσεως κατά της Κύπρου από την Τουρκία, θα τής κήρυττε τον πόλεμο. Η Αθήνα πρότεινε επίσης την ακύρωση της συμφωνίας, εάν η Τουρκία αποδεχόταν την πλήρη αποστρατικοποίηση της νήσου, ή την επίτευξη συμφωνίας για κοινά αποδεκτή λύση του Κυπριακού προβλήματος. Η Άγκυρα απέρριψε τις ελληνικές προτάσεις. Η Ρωσία προετοίμασε ισχυρή ναυτική δύναμη για την συνοδεία των πυραύλων στην Κύπρο. Στις εκλογές του Φεβρουαρίου του 1998, ο Γλαύκος Κληρίδης επανεκλέγει Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας λαμβάνοντας το 50,82% των ψήφων έναντι του 49,18% του αντιπάλου του Γιώργου Ιακώβου. Αμφότεροι οι υποψήφιοι κατά την διάρκεια του προεκλογικού αγώνος πλειοδότησαν για την εγκατάσταση των πυραύλων στην Κύπρο.

Η Απόφαση της μη Εγκαταστάσεως

Την 27^η Νοεμ. 1998 ο πρωθυπουργός της Ελλάδος Κώστας Σημίτης συναντήθηκε στην Αθήνα με τον Πρόεδρο τη Κυπριακής Δημοκρατίας Γλαύκο Κληρίδη. Παρόντες στην σύσκεψη ήσαν οι υπουργοί Εξωτερικών και Αμύνης των δύο χωρών.² Η συνάντηση αφορούσε την μη εγκατάσταση των πυραύλων S-300 στην Κύπρο, αλλά την μεταφορά τους στην Ελλάδα και συγκεκριμένα στην Κρήτη. Το κλίμα ήταν ιδιαίτερα φορτισμένο με τον Κληρίδη να επιμένει στην εγκατάστασή σύμφωνα με τον σχεδιασμό, έστω και εάν ο τουρκικός στρατός εξαπέλυε επίθεση. Ο Σημίτης ότι σε περίπτωση κρίσεως θα κινδύνευαν η ένταξη της Ελλάδος στην ΟΝΕ (Οικονομική και Νομισματική Ένωση) και της Κύπρου στην ΕΕ (Ευρωπαϊκή Ένωση). Μετά την συνάντηση στο κοινό ανακοινωθέν μεταξύ άλλων αναφέρονταν: «Ο Πρόεδρος Κληρίδης πληροφόρησε τον Πρωθυπουργό Σημίτη, ότι είναι πρόθυμος να ακούσει και άλλες σκέψεις που θα συνέβαλλαν προς τον στόχο της κατοχύρωσης της ειρήνης». Οι πύραυλοι μεταφέρθηκαν στην Κρήτη, ενώ ο Κύπριος Υπουργός Αμύνης Γιαννάκης Ομήρου παραιτήθηκε. Το 2007 οι πύραυλοι περιήλθαν στην κατοχή της Ελλάδος, η οποία κατέβαλε στην Κύπρο το αντίτιμο αγοράς. Η

Ο Γλαύκος Κληρίδης και ο Κώστας Σημίτης.

² Από την πλευρά της Ελλάδος παρόντες ήσαν: οι Υπουργοί Εξωτερικών και Αμύνης Γιώργος Παπανδρέου και Άκης Τσοχατζόπουλος ο Υφυπουργός Εξωτερικών Γιάννος Κρανιδιώτης. Τον Κύπριο Πρόεδρο συνόδευαν ο Υφυπουργός παρά τω Προέδρω Παντελής Κούρος, οι Υπουργοί Εξωτερικών και Αμύνης Ιωάννης Κασουλίδης και Γιαννάκης Ομήρου και ο κυβερνητικός εκπρόσωπος Χρήστος Στυλιανίδης.

Ελλάδα παρέδωσε στην Κύπρο για την αεράμυνά της ρωσικούς αντιαεροπορικούς πυραύλους TOR M1 [χαμηλών και μεσαίων υψών, (έως 6 χλμ.)] και 12 σλοβάκικα αυτοκινούμενα πυροβόλα ZUZANA των 155 χιλ. (μέγιστο βεληνεκές 40 χλμ.) Την 13^η Σεπτεμβρίου 2007 στο πεδίο βολής Κρήτης, πραγματοποιήθηκε με επιτυχία η πρώτη δοκιμή του πυραύλου S-300. Η κρίσις των πυραύλων ανέδειξε τις δυσκολίες εφαρμογής του «Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος Ελλάδος-Κύπρου», αλλά και την αδυναμία συμπελεύσεως και αλληλοϋποστηρίξεως των δύο χωρών σε θέματα εξωτερικής πολιτικής.

Η Παρούσα Κατάσταση

Η Τουρκία εντός τριετίας (1996-1999), υπό την απειλή χρήσεως βίας, μας υποχρέωσε να υποκύψουμε στις αξιώσεις της. Τον Ιανουάριο του 1996, με την «Κρίση των Ιμίων», τον Δεκέμβριο του 1998 με την «κυπριακή κρίση των πυραύλων S-300» και τον Φεβρουάριο του 1999 με την σύλληψη του Κούρδου ηγέτου Αμπντουλάχ Οτσαλάν από τις τουρκικές μυστικές υπηρεσίες. Αυτή την περίοδο η Τουρκία μάς απειλεί, διεκδικεί μέρους της ΑΟΖ (Αποκλειστικής Οικονομικής Ζώνης) της χώρας μας, αμφισβητεί την κυριαρχία μας σε αριθμό μικρονησίδων και κρατεί φυλακισμένους παράνομα δύο Έλληνες στρατιωτικούς πλέον του τριμήνου. Η Ελλάδα καλεί την Τουρκία να σεβασθεί τις συνθήκες που υπέγραψε και το διεθνές δίκαιο. Ο εξ ανατολών γείτονας μας δείχνει να σέβεται μόνο την κόψη του σπαθιού και την αποφασιστικότητα αυτού που το κρατάει.

Παπάγου 14 Ιουνίου 2018
Αντγος ε.α. Ιωάννης Κρασσάς